

A SZÜLŐI TÚLVÉDÉS ÉS A SZORONGÁS MEGJELENÉSE KISISKOLÁS KORBAN

Csomortáni D. Zoltán

SZTE, Neveléstudományi Doktori Iskola

A szülői túlvédés a gyermek és felnőtt pszichopatológiák kialakulásának egyik legjelentősebb háttértényezője, így mindenképpen szükséges a túlvédés jeleinek korai szűrése, valamint különböző prevenciók lehetőségei biztosítása a szülők és gyermekeik számára. E jelenség pszichopatológiákkal fennálló kapcsolatát főként a szorongásos zavarok, ezeken belül a szociális fóbiák viszonylatában mutatták ki. Korábbi nevelési tanácsadói vizsgálatunkban (Csomortáni, 2007) szintén azonosítottuk a túlvédett gyermekek körében a szociális szorongást.

A 2008 januárjában végzett kutatásunkban azt vizsgáltuk, milyen összefüggés mutatható ki második (N=112) és negyedik (N=125) évfolyamos tanulóknál a gyermekek által érzékelt szülői túlvédés, a vonás- és állapotszorongás jelenléte, valamint a szociális készségek fejlettsége között. Kutatásunkban az EMBU-C, a szülői viselkedés gyermeki érzékeléséről szóló teszt módosított változatát (Egna Minnen Beträffande Uppfostran, Perris, 1981), a vonás- és állapotszorongás kimutatására pedig a STAI-C tesztet (Stait-Trait Anxiety Inventory for Children, Spielberger, 1973; Sipos, 1998) alkalmaztuk. További háttérelvezések céljából egy adatlapot is kitöltöttek a gyerekek az osztályfőnökök segítségével.

Eredményeink szerint a második évfolyamos tanulók 38%-a, a negyedik évfolyamosok 20%-a rendelkezik túlvédő szülői háttérrel. A teljes mintán szignifikáns korrelációt találtunk a vonásszorongás és a szülői elutasítás ($r=0,33$), a szülői kontroll ($r=0,22$), valamint a szülői túlféltés ($r=0,28$) között. Az állapotszorongás a szülői elutasítással áll szignifikáns kapcsolatban ($r=0,26$) mindkét életkorban.

Mivel a szülői kontroll és a túlféltés a szülői túlvédés aldimenziói, eredményeink alátámasztják feltételezéseinket. Bár az adatok részletesebb elemzése folyamatban van, az eddigi eredmények is azt mutatják, hogy a szülői túlvédés aldimenziói fontos hatást fejtenek ki a vonásszorongás kialakulásában és fennmaradásában, ezért prevenciók, terápiás befolyásolások mindenképpen szükségesek.